

Jaarstukken 2022

Versie: Vastgesteld door Raad

29 juni 2023

Aanbiedingsbrief

Beste raadsleden,

Met de Jaarstukken 2022 verantwoordt het gemeentebestuur zich over het werk en het geld in 2022. Dat was in verschillende opzichten een bijzonder jaar. We hebben immers gewerkt met de programmabegroting die de oude raad nog vaststelde, maar we hadden voor het grootste gedeelte van het jaar te maken met een nieuwe raad en dus met een nieuw college en een nieuw coalitieakkoord. Gelukkig zien we dat er continuïteit in onze gemeentelijke ambities zit. We konden dan ook veel beleid en activiteiten doortrekken. Maar uiteraard leverden de gemeenteraadsverkiezingen ook in Diemen verschuivingen op.

Ook omdat we toch niet direct de crisissfeer achter ons konden laten, was 2022 een bijzonder jaar. We hadden te maken met een klein staartje van de coronapandemie en daarop volgde al snel de Oekraïne-oorlog. Dat leverde voor alle gemeenten in ons land nieuwe uitdagingen op door een fikse vluchtelingenstroom en grote effecten op de energievoorziening. Zo ook voor Diemen. Oplopende inflatie, een blijvend krappe arbeidsmarkt, groeiende armoede, spanningen in de landelijke politiek, grote krapte op de woningmarkt en druk op duurzaamheidsambities maakten 2022 in ieder geval geen gemakkelijk jaar.

De omstandigheden waaronder we opereerden waren dus aanhoudend lastig. Toch hebben we het nodige kunnen realiseren. In deze jaarverantwoording leest u aan welke maatschappelijke ambities we in 2022 hebben kunnen werken. Als gemeentebestuur mogen we er trots op zijn dat onze inwoners en onze ambtenaren hebben laten zien dat we door goed samenspel ook in die omstandigheden veel kunnen bereiken. Een aantal van die resultaten lichten we eruit:

- Aan het begin van 2022 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie voor Diemen vastgesteld. Dat document is tot stand gekomen in een intensief samenspel met inwoners en andere belanghebbenden. Het is een belangrijke mijlpaal, want deze visie geeft richting aan de keuzes die we moeten maken over de omgeving waarin we wonen, werken en onze vrije tijd doorbrengen. Het is bepalend voor de ontwikkeling van Diemen richting 2040.
- De groei van Diemen zette zich ook afgelopen jaar voort, zij het in een wat lager tempo. Met name in Holland Park West is het tempo van oplevering door veranderende omstandigheden op de woningmarkt lager geweest dan we gewend waren. Niettemin hebben ontwikkelende partijen de wenselijkheid van woningen in de sociale huur en middeldure huur helder voor ogen. Bouwen binnen de bestaande bebouwing in Diemen is niet altijd eenvoudig, maar op verschillende plekken zijn er ook wat dat betreft weer stappen gezet. Verder hebben we gewerkt aan verbetering van het aanbod aan betaalbare woningen. De regeling van Groot naar Beter, de aanpassing van de regionale regels voor woningzoekenden, de invoering van de zelfbewoningsplicht en de opkoopbescherming moeten daaraan gaan bijdragen.
- Bij de groei van ons dorp willen we ook de voorzieningen op niveau houden voor de inwoners van vandaag en van morgen. Afgelopen jaar ronden we de herinrichting van sportpark De Diemen af en ook de nieuwbouw en renovatie van de sporthal aan de Prins Bernhardlaan. Begin dit jaar kon de feestelijke opening van Sporthallen Diemen plaatsvinden. Ook op cultureel gebied boekten we met de uitbreiding en verbouwing van De Omval mooie resultaten. Theater De Omval maakt gebruik van de nieuwe zaal en de verhuizing van de openbare bibliotheek kreeg onlangs zijn beslag. Helaas moesten we

afgelopen jaar wel constateren dat het project qua budget en qua beheersing uit de pas is gelopen. De bouw van de nieuwe huisvesting van de Brede School in Holland Park begon in 2022, afronding verwachten we medio dit jaar. Al met al mooie resultaten wat betreft de voorzieningen in Diemen

- We hebben ons in 2022 niet alleen gericht op nieuwe voorzieningen. Ook het onderhoud en beheer van de openbare ruimte willen we graag op niveau houden en dat lukt gelukkig goed. Waar mogelijk houden we daarbij rekening met aanpassing aan een veranderd klimaat door hittestress tegen te gaan en waterberging op een goede manier in te passen. We kijken daarbij ook naar mogelijkheden om meer groen en meer variantie in het natuurlijk leven te realiseren. Soms op kleine schaal, door geveltuinjes te stimuleren, en soms door bestaande inrichting van het openbaar groen aan te passen. Zo zorgen we dat bestaande buurten ook bij veranderend klimaat een prettige en duurzame woonomgeving vormen.
- Op sociaal gebied hebben we met name bij de bestrijding van eenzaamheid en armoede goede voortgang laten zien. De coronacrisis en vervolgens de energiecrisis maakten dat urgente thema's. In 2022 zijn we bijvoorbeeld met energiecoaches gaan werken die inwoners helpen om energiebesparingsmaatregelen in huis te treffen. Zo dragen we bij aan energiebesparing en duurzaamheid en zorgen we tegelijkertijd voor een positief financieel effect voor die huishoudens die het het hardst nodig hebben.
- Over de jeugdzorg uitten we bij de begroting voor 2022 zorgen. De kosten daarvan zijn en blijven voor vrijwel alle gemeenten een probleem, ook voor Diemen. Ondanks een nieuwe financieringssysteem blijft grip op de kosten lastig. Afgelopen jaar hebben we er in Diemen via het programma *Grip en controle op het sociaal domein* aan gewerkt om die kosten beter in de hand te kunnen houden. Omdat de resultaten bemoedigend waren, krijgt het programma met onze DUO-collega's een vervolg onder de noemer *Datagedreven sturen*. Niettemin is uit deze jaarverantwoording te concluderen dat onze zorgen terecht waren en dat ze nog niet geheel verdwenen zijn.
- Op het gebied van veiligheid en aanpak van ondermijning gaven we actief uitvoering aan de speerpunten uit het veiligheidsbeleid 2019-2022. De resultaten daarvan hebben we gedeeld. Tegelijkertijd stelden we het Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2023-2026 "Verder bouwen aan een veilig Diemen" op, dat de gemeenteraad in januari 2023 kon vaststellen.

Onze organisatie had het niet gemakkelijk in 2022. Er lagen veel uitdagingen: we hadden te maken met veel vacatures, een krappe arbeidsmarkt, een hoog ziekteverzuim en daardoor met een hoge werkdruk.

De nieuwe organisatiestructuur, die we met de organisatieontwikkeling Diemen '22 hebben gerealiseerd, heeft zich een eerste volle jaar laten zien. Dit traject gaan we in 2023 evalueren. Duidelijk is dat het welzijn van de organisatie aandacht vraagt van de directie. Dat we in 2022 een nieuwe gemeentesecretaris in vaste dienst hebben kunnen vinden, is daarbij een goede zaak.

De organisatie heeft zich in het afgelopen jaar van zijn beste kant laten zien. We formuleerden onze ambities op het gebied van participatie, communicatie en dienstverlening. We willen laten zien dat we voor en met de inwoners willen werken aan Diemen als een fijne plek om te wonen en te werken. We geven invulling aan die ambities, onder andere door duidelijke taal te gebruiken en door een nadrukkelijker plek voor participatie. Die inspanningen worden gelukkig herkend. Zo schreef de Ombudsman onder de titel 'Het geheim van Diemen' een lovend stuk over het streven naar de menselijke maat door de medewerkers en het bestuur van de gemeente Diemen.

Wat we extra hebben gedaan

We hebben in 2022 veel zaken opgepakt die we niet hadden voorzien in de Programmabegroting 2022. Denk aan de opvang van Oekraïners en de tijdelijke noodlocatie voor asielzoekers uit Ter Apel. Maar denk ook aan de grote inzet bij het opstellen van een Steunimpuls in het najaar om bestaanszekerheid van onze inwoners in lastige tijden van de energiecrisis te verbeteren. We er zijn trots dat we dit integrale en weloverwogen pakket konden aanbieden aan de inwoners die dat nodig hebben. De uitvoering van de Steunimpuls zal onverminderde inzet blijven vergen.

We kregen te maken met schaarste. Dat is steeds zichtbaarder. Samenwerkingspartners kampen met personeelstekorten maar ook binnen het onderwijs, leerlingenvervoer en de zorg zagen we tekorten aan personeel. Dat vraagt ook van ons als gemeente soms om een flexibele en vaak nieuwe aanpak.

In maart 2022 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Vanwege de landelijke coronaregels waren daarbij nog steeds extra maatregelen nodig. De verkiezingen verliepen mede daardoor goed. In het vervolg daarop vroeg de formatie van een nieuwe coalitie en het opstellen van een nieuw coalitieakkoord ook bestuurlijke en ambtelijke inzet.

Tot slot

Het bijzondere van 2022 is ook terug te vinden in de financiële resultaten. We sluiten het jaar af met een positief resultaat van € 8,2 miljoen. Dat saldo is op verschillende manieren te verklaren. We hadden te maken met een aantal meevallers in de bijdragen van het rijk. Bovendien kwam een forse rijksbijdrage pas laat in het jaar beschikbaar. Verder is het overschot logischerwijs ontstaan doordat we niet alle werkzaamheden konden uitvoeren die we vooraf gepland hadden. De aanvullende opgaven op het gebied van asielopvang, Oekraïense vluchtelingen en de energiearmoede zijn daar samen met de krapte op de arbeidsmarkt belangrijke oorzaken voor.

Het resultaat over 2022 willen we geheel toevoegen aan de algemene reserve. Het gaat om een incidenteel bedrag dat we willen toevoegen aan de gemeentelijke spaarpot. Dat doen we, omdat de onzekerheid over de te ontvangen Rijksmiddelen in 2026 nog steeds aanwezig is en het financiële perspectief van de komende jaren minder gunstig is voor Diemen. Op deze manier versterken we onze buffer en kunnen we tegenvallende ontwikkelingen opvangen zonder dat meteen grote bezuinigingen nodig zijn. Verder zullen we een groot deel van het overschot in 2023 alsnog inzetten voor die zaken waar we afgelopen jaar niet aan toekwamen. In de 1ste kwartaalbrief 2023 heeft uw raad al een reeks aan overhevelingsvoorstellen vastgesteld.

We realiseren ons wel dat de beschikbaarheid van voldoende capaciteit daarbij een aanhoudende uitdaging is. Daarom focussen we bij onze sturing op het zetten van bewuste stappen, het beheersen van schaarste en het aanbrengen van focus. Ook vraagt de vitaliteit van de organisatie aandacht. De algehele boodschap, ook vanuit het coalitieakkoord, is dat we willen behouden wat goed is en verbeteren wat nodig is.

Waar staan we op financieel gebied

De Jaarstukken 2022 sluiten af met een positief saldo van € 8,2 miljoen. In de 4^e kwartaalbrief 2022 werd nog een positief saldo van € 2,8 miljoen verwacht. Uiteindelijk is het saldo € 5,4 miljoen positiever dan verwacht.

Belangrijke oorzaak van het positieve saldo is dat we in 2022 niet aan alle werkzaamheden zijn toegekomen die we ons hadden voorgenomen in de begroting. Bovendien ontvingen we vanuit het Rijk in december nog extra gelden voor werkzaamheden die we in 2023 gaan inzetten. In totaal betreffen deze gelden een bedrag van € 3,6 miljoen.

De capaciteit van onze organisatie stond in 2022 onder druk. We hadden te maken met veel vacatures, een krappe arbeidsmarkt en een hoog ziekteverzuim. Desondanks hebben we in 2022 veel zaken opgepakt die we niet hadden voorzien in de Programmabegroting 2022 zoals de opvang van Oekraïense vluchtelingen, het tijdelijk opvangen van asielzoekers en de opstellen en uitvoeren van de steunimpuls. Deze onvoorziene zaken hebben veel ambtelijke inzet hebben gevraagd. Met als resultaat dat niet alle ambities die we ons in de begroting hadden voorgenomen al in 2022 konden worden gerealiseerd. Hier gaan we, zoveel als mogelijk, in 2023 alsnog invulling aan geven.

Verder op in deze paragraaf is een overzicht opgenomen hoe het resultaat tot stand is gekomen. Dit betreft de grootste afwijkingen. In de jaarrekening is per programma een gedetailleerde analyse terug te vinden.

De regelgeving schrijft voor dat het rekeningresultaat bestaat uit een resultaat voor verrekening met de reserves en een resultaat na verrekening met de reserves. Deze opbouw ziet er als volgt uit:

Saldo van baten en lasten	Bedrag begroot primitief	Begroting na wijziging	Realisatie
Baten	98.656	100.837	102.463
Lasten	-98.575	-95.859	-91.473
Subtotaal	81	4.978	10.990
Onttrekkingen aan reserves	666	2.385	2.404
Toevoegingen aan reserves	-214	-4.545	-5.141
Subtotaal	452	-2.160	-2.737
Saldo van baten en lasten	533	2.818	8.253

Wij stellen voor het positieve resultaat van € 8,2 miljoen conform bestaand beleid in de Algemene Reserve te storten.

In de 1^e kwartaalbrief 2023 hebben we de voorstellen tot overheveling van budget opgenomen. Deze voorstellen verrekenen we met de Algemene Reserve zodat deze niet opnieuw invloed hebben op het rekeningresultaat.

Per saldo blijft er een positief resultaat, dit versterkt ons weerstandsvermogen.

De grootste verrekeningen met de reserve is het gevolg van storting van € 3,2 miljoen in de Reserve Kwaliteitsplan Openbare Ruimte. De actualisatie van het Meerjarenperspectief Grondzaken resulteerde in een onttrekking van € 0,8 miljoen met de Reserve Grondzaken.